

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **L. K.,** proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Valdice,** se sídlem nám. Míru 55, Valdice, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. 10. 2017, č. j. 31 A 30/2017 – 26,

takto:

I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti se zamítá.

II. Kasační stížnost se zamítá.

III. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce dne 25. 7. 2017 podal žalobu proti nezákonnému zásahu, který měl spočívat v rozhodnutí ředitele žalované ze dne 14. 7. 2017, kterým mu byla uložena povinnost uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody za období červen 2017 v částce 574 Kč. Žalobce zároveň požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro soudní řízení.

[2] Krajský soud v Hradci Králové v záhlaví označeným usnesením (dále jen „krajský soud“ a „napadené usnesení“) výrokem I. žalobce zcela osvobodil od soudních poplatků a výrokem II. zamítl jeho žádost o ustanovení zástupce. Žalobce podal v poslední době více žalob ve věcech, které se od sebe skutkově ani právně příliš neliší, přičemž krajský soud mu v některých případech již ustanovil zástupce Mgr. Ladislava Preclíka, advokáta. Žaloba navíc obsahuje všechny zákonem předepsané formální náležitosti žaloby proti nezákonnému zásahu správního orgánu, včetně podrobných žalobních bodů. Žalobce srozumitelně vymezil předmět řízení a odkázal na konkrétní ustanovení právních předpisů, k jejichž porušení dle jeho názoru došlo. Z obsahu žaloby je dle názoru krajského soudu zřejmé, že žalobce je dostatečně kompetentní k hájení svých práv v posuzovaném řízení. Krajský soud proto neshledal, že by ustanovení zástupce bylo nezbytně třeba k ochraně práv žalobce v tomto řízení.

[3] Proti výroku II. napadeného usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost. Namítá, že řízení v jeho obdobných věcech dosud probíhají a ustanovený zástupce není povinen poskytovat právní rady ve věci, kde ustanoven není. Předmětná žaloba obsahuje doslovně stejné náležitosti jako ve věcech, kde mu zástupce ustanoven byl. Neustanovení zástupce v této věci je proto upíráním práva na právní pomoc v řízení před soudem. Stěžovatel také žádá o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou a proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přípustná.

[5] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou neshledal.

[6] Podle § 35 odst. 9 (dříve § 35 odst. 8) s. ř. s. „[n]*avrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát*“.

[7] Dle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS (dostupné tak jako ostatní zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu na www.nssoud.cz), v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jakým je také usnesení o neustanovení zástupce, se neuplatní § 105 odst. 2 s. ř. s. V posuzovaném případě tedy stěžovatel nebyl povinen být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. Pokud však o ustanovení zástupce sám požádal, musí být o jeho žádosti rozhodnuto.

[8] Z citace § 35 odst. 9 s. ř. s. vyplývá, že účastníku řízení lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou kumulativně splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů. Krajský soud stěžovatele plně osvobodil od placení soudních poplatků a Nejvyšší správní soud neshledal, že by došlo ke změně předpokladů, které vedly k přiznání tohoto beneficia, první zákonná podmínka je proto naplněna. Co se týče splnění druhé zákonné podmínky, tj. existence nezbytné potřeby zastoupení stěžovatele advokátem, ta v řízení o kasační stížnosti splněna není. Kasační stížností je totiž brojeno proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu a předmětem řízení před Nejvyšším správním soudem je jednoduchá otázka (zda krajský soud z obsahu žaloby a charakteru souzené věci správně dovodil, že je stěžovatel schopen hájit své zájmy sám), přičemž stěžovatel v kasační stížnosti jasně a srozumitelně formuloval své námitky proti napadenému usnesení. Kasační stížnost tedy obsahuje dostatečné argumenty, a není nutné ustanovit stěžovateli pro řízení před Nejvyšším správním soudem zástupce, proto bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno v I. výroku tohoto rozsudku.

[9] Skutkově a právně (téměř doslovně) totožnou kasační stížností se již Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 9. 11. 2017, č. j. 4 As 204/2017 – 22, a v této věci není důvod pro odchylné posouzení. Jádrem přezkumu je otázka ustanovení zástupce pro řízení před krajským soudem. Potřebnost ustanovení zástupce vždy závisí na konkrétních okolnostech každého případu. Soud přihlédne zejména k osobním poměrům účastníka, formální a obsahové úrovni žaloby, složitosti věci a důležitosti sporu pro navrhovatele (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 As 23/2013 - 9). Stěžovatel v posuzovaném případě splňoval první podmínku, tj. osvobození od soudních poplatků. Krajský soud však shledal, že ustanovení zástupce není nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatele, jelikož zástupce byl ve skutkově i právně podobných případech stěžovateli již ustanoven, a jeho žaloba obsahuje všechny zákonem předepsané formální náležitosti žaloby proti nezákonnému zásahu správního orgánu, včetně podrobných žalobních bodů.

[10] Proti tomuto závěru stěžovatel brojí s odkazem na to, že mu v obdobných řízeních o žalobě zástupce ustanoven byl a v posuzované věci nikoliv. V rozsudku ze dne 15. 12. 2006, č. j. 8 As 60/2006 - 90, Nejvyšší správní soud konstatoval, že ustanoví-li soud účastníku řízení advokáta a v jiném skutkově obdobném řízení a identické procesní situaci témuž účastníku advokáta neustanoví, je třeba tento postup řádně a přesvědčivě odůvodnit. Ustanovení zástupce v jednom řízení však zároveň automaticky nevede k ustanovení zástupce v každém dalším podobném řízení. Velké množství žalob s obdobným předmětem v krátkém časovém rozmezí může být projevem kverulatorního jednání, které sleduje jiné cíle než ochranu práv žalobce, což nemusí být od počátku zřejmé.

[11] Krajský soud v posuzovaném případě svůj postup odůvodnil a Nejvyšší správní soud se s jeho závěry ztotožňuje. Předmětná žaloba je projednatelná bez nutnosti jejího doplnění a stěžovatel se zjevně orientuje v právních předpisech. Účastník může znalosti potřebné pro hájení svých práv nabýt i aktivní účastí v řízeních o jiných obdobných věcech (že se jedná o obdobné věci, stěžovatel nezpochybňuje). Pokud stěžovatel požívá právní pomoc ustanoveného zástupce v jiném skutkově a právně obdobném řízení, snižuje se za okolností projednávaného případu její nezbytnost pro řízení v této věci. Stěžovatel může právní rady

poskytnuté ustanoveným zástupcem a jiné výsledky jeho spolupráce využít i v tomto řízení. Stěžovatel je tedy dostatečně způsobilý k hájení svých práv v dotčeném řízení. Tento závěr platí i přesto, že stěžovatel je ve výkonu trestu odnětí svobody, což by za jiných okolností svědčilo ustanovení advokáta pro hájení jeho práv. Soud však přihlédl k celkovému vyznění žaloby, na základě které lze učinit závěr, že se stěžovatel v problematice dobře orientuje a je schopen svá práva v soudním řízení aktivně uplatňovat. K obdobnému závěru u stejného stěžovatele ostatně Nejvyšší správní soud dospěl i v rozsudku ze dne 12. 10. 2016, č. j. 1 As 256/2016 - 13, na jehož odůvodnění lze v této věci odkázat.

III. Závěr a náklady řízení

[12] Nejvyšší správní soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. zamítl.

[13] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., tj. podle pravidla úspěchu ve věci. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšná žalovaná vznik nákladů řízení o kasační stížnosti netvrdila a ani ze spisu Nejvyššího správního soudu neplyne, že by jí nějaké náklady vznikly, proto jí právo na jejich náhradu nemohlo být přiznáno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. listopadu 2017

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu